

INIMENE

Kuidas võita Grammy auhinda? Rainer Vilu teab retsepti: alusta Türi poistekoorist, laula veel mõnes ansambelis, tudeeri Otsa-koolis ja muusikaakadeemias ning laula õiges kohas kümme nooti. DMITRI KOTJUH



Grammy-võitjalt autogrammi ei küsita

MERIT MÄNNI

Türi II keskkooli aula millalgi 1990ndate algul. Koolipere ette on end rivistanud vokaalansambel Oc`tav ja kõlab mitmehääline laul. Kolm ansambli tugevama soo esindajat seisavad kõrvuti ja äkki hakkab üks neist naeru mugistama, teine suunab pilgu kramplikult lakke ja kolmas põrnitseb saali põrandat, suu püüdliselt laulusõnu vormimas.

Laulust ei tule midagi välja ja edasi kõlavad vaid tüdrukute helledad hääled. Poisid väänlevad tummalt naerukrampides. Kes, miks või mille peale naerma hakkas, ei suuda Rainer Vilu – üks naerjatest parkümmend aastat hiljem enam meenutada.

Neist kolmest naerjast on Rainer üks, kes on muusikale üdini truus jäänud. Laseb oma mahlakal baritonil (mis vajadusel toetab ka teise tenori häälepartiidi), Eesti Filharmoonia kammerkooris kõlada ja alanud on juba kuuetistkümmes hooaeg.

Sõömata jäänud müts

Teine noormees, kes toonasel kooliajast naerma hakkas, oli tuntud muusika- ja luulemees Jaan Pehk, kes kinnitab, et oli kord tunnistajaks, kui muusikaõpetaja Ulvi Tamm käis välja lubaduse, et kui Rainer Vilust ei saa klassikalist lauljat, sõõb tema oma mütsi ära. «Päriselt oli nii!» raiub Pehk.

«Oli tõesti selline lugu jah,» ei lükka Vilu tagasi. Müts jäi sõõmata, osalt seetõttu, et tal oli õpetajast loomulikult kahju ka, ja pärast keskkooli lõpetamist sai temast Otsa-kooli innukas õpilane.

Erakordselt innukas, sest kui esimesel korral Rainer Vilu oma nime vastuvõetute nimekirjast ei leidnud, ei lasknud ta sellest end heidutada, vaid asus tudeerima tasulisel õppekoolis. «Ahti Männik halastas mu peale ja oli

nõus mind õpetama. Ja õpetas nii edukalt, et järgmisel aastal võeti mind kooli vastu,» sõnab ta.

Pärast Otsa-kooli jätkas Vilu klassikalise ja ooperilaulu õppimist Eesti teatri- ja muusikaakadeemias.

«Et ma muusikale ja laulmisele truus jäin, ongi suuresti Ulvi Tamme süü,» ütleb Vilu ja teeb näppudega õhku kujuteldavad jutumärgid.

Kuigi tulevasel muusikul ei läinud eriti edukalt õpingud Türi muusikakoolis ei klaveri ega klarneti erialal ning ka orkestris suure trummi tagumine käis üle jõu, siis Türi poistekoori vedanud Ulvi Tamm märkas, et selles poisist midagi on. Nii oli tal kindlust mõni aasta hiljem legendaarne mütsisõõmise vekseld väljakaia.

» Väga tobe tunne. Õpid asja selgeks ega saagi publikule näidata, mida oskad.

Legendaarseid lugusid käib Rainer Viluga kaasas veelgi. Näiteks see, kuidas ta 15 aasta eest esimest korda kammerkoori proovi sattus.

Luges kuskilt seinalt või ajalehesabast kuulutust, et otsitakse lauljaid, ja otsustas proovida. «Kusjuures häbi mulle – ma ei teadnud tollal sellest koorist suurt midagi. Nime olin jah

kuulnud. Mõtlesin, miks mitte proovida, Selleks ajaks olin juba Otsa-kooli lõpetanud ja need, kes selle kooli lõpetavad, peavad enast kõige paremateks lauljateks üldse,» ütleb ta muulates.

Kammerkoori juhile Tõnu Kaljustele tundus igatahes meeldivat ja nii kutsuti Vilu proovi.

Esimene proovipäev algas paljutootavalt. Innukas bariton jõudis proovi alles siis, kui teised juba laulmisega poole peal olid. «Ma ei tundnud toona Tallinna linna ikka veel hästi ja Toompuiestee 20 maja hakkasin otsima kuskilt Balti jaama juurest. Vist kaugemaltki, umbes pool vanalinna käisin läbi,» meenutab ta. «Teistel oli muidugi lõbus, kui keset laulmist astus uksest sisse mingi tüüp metsast, keda keegi varem näinud polnud. Seda suurem oli nende üllatus, kui pärast veel sooleerima hakkasin.»

Vilu mäletamist mööda toona kooris uuele tulijale otseselt vaba kohta polnud, aga et ta läbis esimese tuleproovi edukalt, saatis Tõnu Kaljuste talle mäenedžeri kaudu teate, et on koori arvatud.

Kooliajal saksa keelt õppinud Vilu on aastate jooksul pidanud laulma nii eesti, saksa, inglise, ladina, itaalia, prantsuse, vene, ukraina, norra, taani, rootsi, soome, läti, leedu, poola, tšehhi, ungari kui ka heebrea keeles.

See ei tähenda muidugi, et kammerkoori lauljad oleksid polüglotid. «Tavaliselt tuleb appi keegi mõnest saatkonnast, kas siis eestlane, kes valdab seda keelt, või nii-öelda pärismaalane, kes on Eestisse elama tulnud,» selgitab ta.

Kes vähegi end kammerkoori tegemistega kursis hoiab, see teab, et koor on nõutud. Ühel õhtul Belgias, teisel päeval Ungaris ja järgmisel nädalal on käsil USA-tuur. Talle meenub siiski eelmisest hooajast üks rekord. Keegi oli arvanud, et nad olid hooaja jooksul Eestist eemal 150 päeva. Kuulsa koori, selle audirigen-

di ja helilooja Arvo Pärdi vahele võib julgelt võrdlusmärgi panna. «Meil on see au olnud, et paljud uued teosed on Pärt andnud meile proovida ja laulda. Sügav kummardus ka Tõnu Kaljustele, nad on omavahel nii seotud, et oma seitsmenda meelega tabab Kaljuste ära, mida Pärt uue teosega mõelnud on. Tihtilugu annab ta väikseid vihjeid muudatusteks ja Pärt pole kade ka, on ära muutnud,» ütleb Vilu.

Rainer pakub välja oma versiooni sellest, mis on see salapärase miski, mis toob üle ilma kontserdisaalidesse kokku masse üksnes seetõttu, et kontserdiplakatil on Arvo Pärdi nimi. «Arvan, et tema suur oskus on see, et ta on pannud pausid laulma. Samas peavad pausid olema paraja pikkusega ega tohi muutuda päris pausiks, vaid kandma. Laulma. See on loo osa. Ta on pannud väiksed asjad mängima ja nendest sünnivadki suured teosed,» selgitab ta.

Valge sall külmetusest ei päästa

Neid suuri teoseid on Rainer Vilu koos koorikaaslastega esitanud maailma lavadel. Eelmisel nädalal esines koor Tallinnas Pärdi päevade ajal Jaani kirikus.

Populaarse Pärdi, aga ka teiste heliloojate loomingu õppimiseks tuleb kammerkoor kokku igal nädalal. Olenevalt sellest, kas on vaja soojendada vana materjali või õppida uut, kogunevad lauljad Toompuiestee harjutusruumi ka paaril korral nädalas või siis tihedama graafiku järgi.

Proov kestab kolm ja pool tundi jutti, rohkem ei peaks hääli ja vaim vastu ka. Hääli on lauljate esmane töövahend ja seda peab hoidma. Lauluõlist ehk konjakipudelist pintsakutaskus eriti palju abi pole. «Ka laialt levitud arvamus, et tenorid peavad kindlasti käima ringi, valge sall ümber kaela, pole parim viis oma häälepaalu säästa. «Kui kogu aeg kaela salli sees soojas hoiad, võid väiksemagi tuuletõmbuse puhul või jäätist süües hoopis rutem

Läks linna ja tõi Grammy

Grammy aukirjaga on selline natuke naljakas lugu. Arvan, et olen ajaloos esimene inimene, kes on saanud Grammy umbes kümne noodi laulmise eest Arvo Pärdi teoses «L'abbé Agathon».

Seal on üks naistelugu, kus peategelane Tui Hirv laulab põhiliselt üksi peaaegu kolmveerand teost. Siis naiskoor vahepeal kommenteerib ja mina olen see teine peategelane – abee Agathon ja ütlen lihtsalt: «Lähnen linna, toon sealt seda ja head aega!» Ja sellest kõigest piisas.

Väärtuslik rahatäht

Kui Rainer kord Oc`tavi poistega Soomes olles Helsingis hulkudes plaadipoodi sattus, rullus seal lahti järgmine stsenaarium: pood oli täis kiljuvaid teismelisi tüdrukuid ja Türi poisid avastasid, et nad on poes ainukesed tugevama soo esindajad.

Veidi olukorraga tutvunud, selgus, et nad olid sattunud poodi just siis, kui seal oli kuulsa poistebändi Take Thati autogrammitund. Poisid ei jätnud võimalust kasutamata ja otsisid kärmelt taskust midagigi, millele kõlbaks autogrammi küsida. Viimases hädas läksid käiku paberrahatähed. Robbie Williamsi ja teiste ansambli liikmete nimega viiekroonine on Rainer Vilul siiani albumis. Aukohal.

RAINER VILU

Sündinud 14. augustil 1975.

1982–1989 Türi keskkool.

1989–1993 Türi II keskkool.

1994–1998 Georg Otsa nimeline muusikakool.

1998–2002 Eesti muusikaakadeemia.

1999 Eesti filharmoonia kammerkoori baritonilaulja.

Abielus, poeg Hugo-Carl (2) ja tütar Roberta-Lee (4).

haigeks jääda,» põhjendab ta.

Vilu piirdub tavaliselt ingveritee joomisega, kasvõi profülaktika mõttes. Kuid ega haigused kaarega mööda lähe. On ette tulnud, et prooviperioodil laulab Vilu nagu kulda, aga kontserdi-päevaks on hääli läinud. «Väga tobe tunne. Õpid asja selgeks ega saagi publikule näidata, mida oskad,» sõnab ta.

Kui kunagine ansamblikaaslane, praegu Kõrsikute-nimelise kollektiivi kuuluv Jaan Pehk on nagu Rainergi kontserttuu-

ride ja kõiksuguste projektide tõttu pidevalt ratastel (mis sest, et peamiselt kodumaal) ja üsna harjunud, et temalt tänaval või lava taga autogrammi küsitakse, siis klassivend Vilul see kogemus puudub. «Minult autogrammi?! Ei, pole küsitud,» ütleb ta naerdes. «Mina olen pill, õigemini osa pillist, koor on nagu suur orel ja keegi ei hakka ju oreliviledel vahet tegema, et näe see toru on parem kui too. Dirigent on see, kes saab põhilise tähelepanu,» selgitab ta.